

RE-FORMATIO

Som et
levende, helligt,
Gud velbehageligt offer.

7. årgang nr. 4
Juni 1964

Sådan siger Sct. Paulus i sit brev til kirken i Rom, at vi skal bruge vore legemer (Rom. 12,1). Vi skal bringe vore legemer og deres arbejde som et offer til Gud. Men har vi da overhovedet noget at ofre til Gud? Det vil mange i vor kirke benægte i dag. Ordet "offer" er ikke mere højt regnet blandt danske kristne. Det smager af katolicisme og hedenskab - siger man. Og så føjer man til, at kristendom er ikke vor gave til Gud, men kun Guds gave til os. Som om de to ting udelukker hinanden. Som om der i et kærlighedsforhold - og kristendom er netop et kærlighedsforhold - ikke består en gensidig given og tagen. Men Den hellige Skrift er ikke bange for ordet "offer". Den siger gentagne gange, at vi netop har et offer at bringe Gud - et offer, der ved Kristus er Gud velbehageligt og modtages af ham. Og her siger apostelen, at også vort legeme skal være et sådant offer. Vort legeme? Jamen, er kristendom da ikke kun noget åndeligt, noget med sjælen, trøen, det indre o.s.v.? Kristendom er hele menneskets ny liv i offerttjeneste for Gud. Derfor hører også vort legeme med i vort gudsforhold.

Hvordan? Tænk f.eks. på diakonissen, der for at besøge syge og gamle i et bysogn traver på sine trætte ben op ad mange trapper og gør det i Kristi kærlighed for at tjene Ham i hans små. Er det ikke et legemets offer til Gud?

Eller husmoderen, der træt af dagens rengøring og madlavning om aftenen tager endnu et nap med lappetøjet og gør det af kærlighed til mand og børn, for at de må se pæne ud i morgen, selv om hun bliver mere rynket og forslidt derved. Er det ikke et legemets offer til Gud, en hellig Guds-tjeneste?

Eller på en helt anden måde: Den syge, hvis legeme skal igennem undersøgelse, operation og anden lidelse; og så hjælper det hele måske ikke alligevel. Du er måske selv en af disse legemligt lidende - måske tilmed uden udsigt til, at din lidelse vil ophøre. Så prøv at se din seng som et alter og dit lidende legeme som det offer, Gud har kaldet dig til at bringe ham nu. Gud har - uden at du forstår det - for din og andres skyld brug for dette dit legemes offer, brug for din sygdom og smerte. Du er som en lidende i Guds tjeneste. Du er som den syge og svage hans aktive offerpræst og medarbejder. Du betyder i Guds frelsesplan, der har sine dunkle veje, umådeligt meget, selv om du tilsyneladende blandt andre ikke gør mindste nytte mere. Du skal blot binde lidelse sammen med K r i s t i lidelse og øve dig i for hans skyld og sammen med ham at bringe dit syge legeme som et offer til Gud. Om alle syge og andre lidende gjorde dette, ville al sygdom og lidelse forvandles til et mægtigt frelsens og forløsningens kildevæld ud over jorden og fremskynde Guds riges komme. Thi også vore legemer, ja, endog vore syge, nedbrudte legemer bruger Gud i sin frelses værk.

Måske synes du, det er så lidt, du kan udrette for Gud med dit legemes offer, så du skammer dig derover. Da husk, at Gud er som en moder over for sit barn. Kommer barnet ind med nogle visne blomster eller knækkede strå, som i sig selv intet er værd, men som det har plukket for at glæde moder, da siger hun ikke: Ud med det skidt! Men hun bliver meget glad for buketten og takker sin lille for den, fordi hun ser hensigten med den, sindet bag den, kærlighedens sind. Som sådant et barn skal du gøre over for Gud med dit legemes offer: Du skal plukke små, visne buketter til ham i Kristi kærlighed. Sikkert er de ofte visne og små i sammenligning med Guds storhed og herlighed. Men fordi du bringer Gud dem af kærlighed og derved gør, hvad du kan, er de i Guds moderøjne store og prægtige. Og han vil plante dem i Paradisets jord. Der - vil du engang erfare - skal de bære uanet stor og dejlig frugt, dig selv og andre til evig frelse. Blot du gør det, du kan, i K r i s t u s og sammen med ham i kærlighed til Gud - også alt det, du skal gøre med Guds herlige skabning, dit legeme, der jo ved Kristi legeme er blevet ophøjet til at være et Guds frelses redskab.

Urban Schrøder,
Varnæs.

* * *

KOMMENTAR:

Pokker til forskel

Ude på landet, men vel også i byernes villakvarterer kan man træffe huse, der bærer navnet "Lykkebo". Det er slet ikke noget dårligt navn, for det kan sige meget om de menneskers indstilling, der har bo dér, at her fandt de deres lykke. Men det kan unægtelig også få en klang af indelukket selvtilfredshed, der ikke lover godt.

Man kan få det indtryk, at for visse toneangivende kredse er folkekirken blevet en slags lykkebo af sidstnævnte kedelige art. Den folkekirkelige ordning i vort land lovprises som den bedst tænkelige form for kirkelig orden, ja, næsten for gudsriget selv. Og derfor har man ikke synderligt at lære af andre.

Fra anden side hører man så folkekirken udskreget som et rent fallitbo. Endnu falbydes de sædvanlige varer, og udsalgsstederne med dertil hørende betjening er bibeholdt. Men der er ingen dækning derfor, og afsætningen er det også så som så med. Endnu betaler folket og staten gildet; dels er det jo en gammel forretning, og dels ved man ikke rigtig, hvad man skal sætte i stedet for. En skønne dag må imidlertid hammeren falde!

Og så er vi nogle, der hverken kan gå med til at kalde folkekirken et lykkebo eller et fallitbo. Vi kalder den, og det er med sorg, en ruin. Men det gør en vældig forskel, for dermed er klart sagt, at vi ikke har afskrevet den, men gerne vil være med til at bygge den op.

Som kirke har folkekirken ganske væsentlige mangler, der bliver mere og mere åbenbare. Den lever ikke tilstrækkeligt liturgisk-sakramentalt; dens biskopper er ved at sætte deres embede til, fordi de ikke vil være det, de er; dens præster er blevet servicemænd; og for menigheden, både lærd og læg, står det ikke godt til med en ægte evangelisk forståelse af dåben, troen og efterfølgelsen. Derfor kan vi ikke kalde folkekirken et lykkebo.

Alligevel kan vi heller ikke kalde den et fallitbo. På trods af alle disse væsentlige mangler tror vi nemlig, at midt i ruinen er endnu Corpus Christi, Kristi Legeme. Ruinen hviler på solid grund, og denne grund begrunder vort håb om en virkelig og kirkelig restauration.

Dåben sker, ordet forkyndes, messen fejres, og nadveren rækkes og modtages - det er Kristi virkelighed. Så længe Kristi Legeme er således iblandt os, kan vi ikke slippe den tro, at også folkekirken i sand og sund forstand kan blive Kristi Legeme. For denne sags skyld bøjer vi vore knæ, klarer vor tanke og løfter vor hånd.

Og når igen vor kirke fyldes med Kristus i al hans fylde og således er centralbestemt af Kristus, vil meget tage sig anderledes ud. Gamle bastioner vil falde og nye skanser rejse sig, ikke mindst i spørgsmålet folkekirkelig orden og kirkelig orden.

B. Riisgaard,
Rimsø.

SPØRGSMÅL

QUESTIONS!

Læsningen af Re-formatio, gen-formning, gennem nogen tid må naturligt af-føde spørgsmålet, hvad er det, bagmændene vil, for det synes klart under gen-nemlæsningen, at de vil noget.

Så vidt jeg kan skønne, (deri er det muligt at fejle, hvorfor det opstilles som spørgende) har de bevidst eller ubevidst som så mange andre ud over landet og i landene oplevet kirkens og evangeliets situation som en nødsituation, der måtte tages fuldstændig alvorlig uden bortforklaring. De har fordybet sig i dette engagement oprigtigt, og, formoder jeg ud fra læsningen, har fået et svar, sådan vil de selv opfatte det, og ikke selv udfundet et svar. Jeg forstår det sådan, at de føler det således, at de har fået et svar til den alvorlige nødsituation.

Grundsvaret er, at der ikke skal en om-formning, men en gen-formning til. Det indeholder både en genformning af form og indhold, hvor indholdet har prioritet, men må medfølges af en tilsvarende form.

Indholdet og formen har man fundet i tidligere teologi og kirkelivs former. Så vidt jeg kan se, har det medført, at deres kirkelige sprog, som det fremtræder i bladet, er sat tilbage i tiden, så det kan være svært at vide, om det skal forstås ud fra nutidig problematik eller ud fra datidig. Det er måske grunden til usikkerheden med hensyn til, hvad de vil.

Det kunne se ud, som om de fyldte lagret vin på gamle vinsække, men det er nok ikke hensigten. Alligevel bliver der en tvivl tilbage, hvorvidt en tilbagevenden til et indhold og en form, der gav svar på datidens nødsituation, kan give svar på vor tids situation. Jeg mener ikke, at svaret skal bestemmes af situationen, men svaret skal være forståeligt, eller om man vil, være inkarneret i situationen, så det fattes. Et spørgsmål i øst besvares ikke med et svar i vest. Er der ikke fare for, at en tilbagevenden til datid i form og indhold vil medføre et krav om en kunstig, urealistisk situation, der ganske vist stiller de spørgsmål, man har brug for, men ikke dem, der virkelig forekommer.

Det vil måske være nemmere at besvare et enkelt spørgsmål end det mere generelle. Det forekommer mig muligt at bruge embedssynet, hvor en tilbagevenden til en mere "al-faderlig" form og indhold godt kan betragtes som vanskelig tilgængelig i den nutidige situation. Er det ikke et svar i vest, selv om jeg tror, jeg har fattet situationen, at det er en opfattelse, der skal modvirke de opløsende autoritetsnedbrydende strømninger.

Spørgsmålet i koncentreret form må lyde: Er gen-formningen i form og indhold et svar på de reale spørgsmål, eller er de svar på konstruerede spørgsmål, mennesker menes at skulle stille?

Søren Krog,
Glostrup.

- OG SVAR

Det flimrende og glidende ved spørgsmålene og deres brede almindelighed gør det svært at få fat på, hvad der egentlig spørges om, men jeg forsøger:

Re-formatio skylder ikke nogen kirkelig nødssituation sin fremkomst. Kirken har altid en tendens til at genfinde sig selv og udbygge sig igen, regenerere. Men en følge deraf er, at der uvilkaarlig derved kastes lys over mange af tidens vanskeligheder og forvildelser. Men det er ikke det primære. Re-formatio drager ikke som statsprotestantismen sin næring fra evindelige kriser, opgør, problemer og "samtaler".

Kristus har givet Kirken dens form ved uløseligt at knytte nådegaverne til nådemidlerne. Spørgerens sondring mellem form og indhold er derfor misvisende. Den nye vin er hældt på ladersække, der ikke lader sig ældes.

Et kirkeligt embedssyn er ganske rigtigt vanskelig tilgængeligt i den nuværende situation, da det uundgåelig vil krænke et uforstående demokratisk publikums selvfølelse. For det er embedet kun noget, der er givet af befolkningen, for at det skal yde den service, man sætter pris på, og intet andet. Kirken kan ikke uden at ophæve sig selv lade sig sit embedssyn og sin lære foreskrive af det offentlige og folkeflertallet som sådant.

Embedet må hverken ses som noget "alfaderligt" eller som værn mod autoritetsnedbrydende strømninger i almindelighed. Hvor det f.eks. drejer sig om de autoriteter, som tiden alt for villigt underkaster sig, bliver embedet jo ved sin blotte eksistens selv til en af de opløsende og nedbrydende faktorer, jfr. 2. Kor. 10,5. Den alfaderlige præst er Re-formatio en pestilens. Hans tumleplads er en klerikaliseret stat, men også en lavkirkelig miljøbegrænset menighed, hvor hans myndighed på alverdens felter er ubestridt, vel at mærke, hvis han forstår at te sig som et fuldgyldigt spejlbillede af det afgrænsede miljøes kulturelle og menneskelige standard. Præstedyrkelsen når sine højder i den forstenede lavkirkelige vækkelseskristendom.

Det almindelige præstedømme er ikke, som Luther og protestantismen i strid med Bibelen hævder, en slags "lægefolkets præstelige selvbetjening". Det er derimod, stadig ifølge skriften, ganske enkelt lægefolkets pligt til at gå til guds-tjenesten og leve i lyset af den.

Enhver fornyelse af gudstjenestens skikkelse må orienteres efter den fælles vesterlandske messes model, som er den fyldigste måde at udtrykke Kristi nærværelse og herredømme på. Derfor er den også blevet bekæmpet og reduceret af de teologiske retninger, der lader en vilkårlig udvalgt del af "regnum et corpus mysticum Christi" gøre det ud for hele fylden, og så naturligt nok af deres egen betydning helst vil "åndeliggøre", billiggøre og fortone messens mærkfestation af Kristi magt. Dertil kommer, at også de forstenede vakte miljøer er for snævre og ensidige til at have brug for et så fyldigt organ som messen. Fra alle disse sider bliver så den almindelige befolkning belært om, hvor uforståelig og utidssvarende messen dog er. Men al erfaring viser, at folk, der lykkeligt er undsluppet denne belæring og derfor ikke er forudindtagne, er så gemene, at de uden at skamme sig lader sig drage, løfte og betage, når de kommer ud for en højkirkelig gudstjeneste.

Præst og biskop udtages af det kristne folk, men får myndighed og sendelse fra Kristus gennem apostlene og disses efterfølgeres efterfølgere. Sendelsen kan jo ikke udgå fra kirkelige kredse, almenheden eller statsmagten. Disse faktorer er jo for begrænsede (specielle) eller for kirkefremmede eller for kirkefjendske til, at de kan føre eller bemyndige nogen til præst.

I samme grad som biskopper og præster gør sig klart, hvorfra de må have deres sendelse, vil de fra at være forvirrede og tankeløse redskaber for tidsånden og den offentlige mening vinde skikkelse som tjenere for Kristi herredømme og hemmelige nærvær, og således vil de hjælpe deres tid til at få den oplysning, den trænger til i alle forhold, enten den har spurgt derom og interesseret sig derfor, eller den har spurgt om noget helt andet.

C. B. Hansen,
Dråby.

* * *

LITURGI OG DIAKONI

Hvad står kirkens liturgi for? Al kirkens liturgi må ses ud fra Kristi een gang fuldbragte og nu nærværende offer. I liturgien, og her tænker jeg på liturgi-ens kulmination i nadveren, sker der noget - det, at Kristi offer bliver al virkelighed. Kristus, den korsfæstede og opstandne, er med brød og vin nær som det til Gud hengivne og af Gud modtagne offer, og det offer deler vi passivt som aktivt. Fordi Kristi offer er og er nær, kommer vi med vort lovsangs-offer og forbønsoffer og sættes ved kommunionen helt selvfølgeligt og helt virkeligt ind i dette kærlighedens offer.

Liturgien samlet om den nærværende Kristus lægger ofret hen til os. Vor grund er Kristi offer, men vor vej må blive vor ofren os, altså diakoni. Liturgien drager os ind i Kristi offer, hvor Gud tjener os; fører os ind i lovsangens offer, hvor vi tjener Gud; og kalder os dernæst ud til kærlighedens offer, hvor vi tjener med Gud og med os selv. Diakoni springer ud af liturgi, er dens direkte følge.

Og når liturgien går i forfald, forfalder også dermed diakonien. Gudstjenesten bliver ikke længere gudsfolkets opbygning, men kun sjælenes opbyggelse, og diakonien bliver ikke længere en kirkelig funktion, men et privat-kristeligt initiativ, en særlig kirkelig interesse.

Kirken er Kristi legeme, den er i sin liturgi udtryk for, at Kristus er os virkelig nær, at han er "Kristus for os", som vi derfor skylder vor hyldest, tak og hengivelse. Men kirken er som Kristi legeme også diakoni; igennem diako-

nien udtrykker den et "Kristus i os", Kristi fortsatte virke i os. I såvel liturgi som diakoni inkarneres Kristus som den, der er iblandt os som den, der tjener. Uden liturgi og diakoni er kirken som Kristi legeme invalid; kun når begge hører organisk sammen, førende over til og tilbage til, er kirken hel, sand og sund.

Og som liturgien har sit embede, har diakonien det også. Præsten er indsat af Gud til at tjene med Kristi offer i ord og sakrament, diakonus og diakonissa til at tjene i Kristi offer med kærlighedens gerning. For at Kristi offer kan komme klart til udtryk og udtrykke sig som en alt og alle omfattende virkelighed, er disse to embeder givet kirken af Gud. De er der for totalitetens skyld, at ingen skal føle sig sat udenfor, men det fritager naturligvis ikke den enkelte kristne for at høre, bevidne og gøre sit inden for den enkeltes mere snævre livsområde. Ingen af os spænder nu engang over alt; evangeliet gør det og gør det netop i kirkens liturgiske og diakonale embeder.

B. Riisgaard,
Rimsø.

* * *

KVINDENS KIRKELIGE TJENESTE

Ordet diakoni betyder tjeneste og brugtes i oldkirken i to betydninger:

- 1) den almindelige næstekærlighed, som altid skal findes mellem mennesker, og
- 2) kirkens organiserede hjælpearbejde. Det var kirken, der antog, uddannede, indviede (under bøn og håndspålgelse) og udsendte sine diakoner og diakonisser i de forskellige tjenester. De hørte organisk med til kirkens liv. Her i Danmark er vi, for mig at se, kommet langt væk fra denne bestemte form for tjeneste. Vore diakonanstalter og diakonissehuse er selvstændige og private foreteelser. Man bruger nok udtrykket "kirkens diakonissehuse", men tager ikke tilsvarende ansvar for dem. Er dette så ikke lidt af en tilsnigelse? Man har ikke engang villet medtage diakonernes og diakonissernes indvielsesritual i det nye ritualforslag til brug i vore kirker! Kristeligt Dagblad skrev i en leder for nylig: "Kirkens gamle diakonembede er vanrøgtet. Den lutherske kirke har sit store medansvar. Allerede den augsburgske bekendelse "glemmer" ved siden af ordets forkyndelse og sakramenternes forvaltning at nævne den kirkelige diakoni". - Hele dette spørgsmål, som jeg tidligere har omtalt og ikke igen skal komme nærmere ind på her, er for mig at se en af grundene til, at den danske kirke i dag står så vanskeligt i det, som den gør.

For nogle år siden var jeg på et studieophold i England, hvor man på en sær-

lig måde har forstået at tage den ugifte kvindes særlige evner og kræfter i brug i en kirkelig tjeneste. Man havde tre grupper: De civile, der ikke ønskede at modtage indvielse, de evangeliske nonner og diakonisserne. Alle skulle gennemgå en teologisk to-årig uddannelse på et af kirkens kollegier, d.v.s. nonnerne fik deres i klostrene, af hvilke der var ca. 50. Ingen kunne få denne uddannelse uden biskoppens tilladelse. Hvilke opgaver betroede man dem så? Især inden for 5 områder: Børnehjælpe, f.eks. oprettelse af søndagsskoler, tilrettelæggelse af sommerlejre. Fabrikssmision, de var knyttede til bestemte fabrikker, hvor de oprettede klubber og forsøgte at blive et naturligt bindeled mellem arbejderne og kirken. Sociale rådgivere med kontorer rundt i de større byer. Assistenten for feltpræsterne med særligt henblik på det indkaldte mandskabs familie og endelig søgehjælper. Lønnen, de fik, var ikke særlig stor - der skulle være noget at gå ind for. Man skulle ikke kunne søge stillingen for lønnens skyld, men for tjenestens, og dertil kom vel så også, at det kunne blive vanskeligt for kirken at udrede alle disse store beløb. -

Sognehjælperen var tilknyttet en bestemt præst, som regel sognepræsten i sognet, og stod i nært samarbejde med ham. Hendes arbejde bestod mest i: husbesøg, konfirmandundervisning, undertiden også i skolernes religionsundervisning, gudstjenester i mindre missionskirker i yderdistrikterne, d.v.s. de måtte ikke gå for alteret eller holde altergang. De hjalp med andagter og sygebesøg på de forskellige hospitaler og hjem og deltog i præstekonventionerne. En gang imellem samlede biskoppen i stiftet alle disse kirkelige medarbejdere til en konference om arbejdet, til kursus eller til stille dage. Diakonisserne var ikke knyttet til et søsterhjem, hvad der for mig at se var et stort minus både for dem selv og den kirke, de tilhørte. Hvad har det ikke betydet for vor kirke, at søstrene i vore diakonissehuse hver eneste aften samles i kirken til en fast formuleret bøn for vore præster, lærere, ungdomsarbejdere, missionsarbejdet, ja, for hele den lidende og arbejdende menneskehed?

Spørgsmålet om ansættelse af sognehjælper (en opgave, der for år tilbage blev sat i gang af Diakonissestiftelsens daværende forstander dr. theol. L. J. Koch) er højaktuelt, og det var vel især om denne tjeneste, jeg skulle skrive et par ord.

Skal vi også have mandlige sognehjælper, eller skal vi holde os til de kvindelige? Det kommer sandelig an på, hvad man vil bruge dem til. Ønsker man hjælp til at holde hele det organiserede menighedsarbejde i gang med opstilling af kaffeborde og bænke, mødearrangementer, uddeling af kirkeblade og brochurer, kontorhjelpe til præsten o.s.v., nuvel, så er det udmærket med en mandlig sognehjælper, men det er vel ikke det, der er meningen. Ønsker man derimod en hjælp til personlig kontakt mellem kirken og sognets befolkning, mener jeg så afgjort, at kvinden og især diakonissen har fortrinnet. Hvorfor? Lad mig blot nævne et par ting. 1) Det, der er kvindens svaghed, er også hendes styrke. En mand ser stort på tingene, han hænger sig ikke i småting, derfor har han ofte svært ved at sætte sig ind i disse små ting, der bliver til en stor ting for den, der sidder i det. Han forstår dem ikke og fejer dem for hurtigt af bordet og mister kontakten med den pågældende. 2) For de fleste ugifte kvinder er det en medfødt gave, at de må have noget at ofre sig for, nogen at være god imod - være noget for. 3) En mands achilleshæl er trods alt hans mor. Han vil altid finde lidt af dette moderlige hos kvinden, og derfor vil hun ofte kunne opnå en kontakt med ham, få sagt ting til ham, som en mand ikke kan. De smiler! - Ja, men

det er rigtigt. Hvem er det, der er bedst til at drive bevartningsmission? - Og hvorfor især en diakonisse? Igen af mange grunde, jeg skal blot nævne et par ting: Diakonisse-dragten. Den er hendes visitkort. Al præsentation er overflødig. Man kan se på hende, hvad hun vil, og man ved, hun kommer fra kirken. En gammel mand i et elendigt kældeværelse sagde til mig, da jeg besøgte ham: "Jeg vil gerne have Deres besøg, dersom De vil komme af rent medmenneskelige grunde, for jeg har ingen at tale med. Jeg blev tvangsdybt, da jeg var lille og ønsker ikke at tale religion, og jeg kan jo nok regne ud, hvor De kommer fra, og hvad Deres egentlige ønske er, når De går rundt med sådan noget på hovedet". Gang på gang oplever man, at mennesker, man ikke kender, og hvis navn man måske aldrig kommer til at kende, henvender sig til én om hjælp, råd eller vejledning. Diakonissen har, når det fungerer, som det skal, et diakonissehus - et søsterhjem, der på en særlig måde står bag hendes gerning med forbøn, hjælp, vejledning, forskellige kurser og stille dage. Når jeg ikke nævner indvielsen, der for mig har stor betydning, hænger det sammen med, at jeg mener, enhver sognehjælper, hvad enten hun er diakonisse eller ej, bør have en vis form for kirkelig ordination både af hensyn til dem, hun tjener, og til sig selv. Sognehjælperen skal ikke bindes af kirkelige retninger eller små lukkede kredse, men stå på kirkens grund (se Den augsburgske Bekendelse artikel 7 og 8). Sognehjælperen skal hverken være sygeplejerske eller socialrådgiver eller kontormenneske, selv om det er godt og nødvendigt at have noget kendskab også til disse ting, men det er aldeles nødvendigt, at hun har en god teologisk uddannelse, om hun skal gøre fyldest i den tid, vi lever i. De samme spørgsmål og mange flere end de, der kommer i udsendelsen "Post til præsten", vil hun møde næsten hver dag. Og jeg kom i dag op til en gammel blind, syg kone, og hvem sad der? Et ældre, veltrænet medlem af Jehovas Vidner! Også dem må man kunne gå sagligt imod. Mange præster fristes til i denne tid på grund af den store arbejdsbyrde og det store ansvar for sognet at antage ikke uddannede sognehjælper. Jeg vil gerne advare dem også for sognehjælperens skyld. Skal hun arbejde blandt moderne mennesker, går hun i stykker på det, og skulle De alligevel falde for fristelsen og antage en, fordi der er penge i kassen (!) eller kan skaffes et tilstrækkeligt beløb dertil, så gør alvor af selv at udarbejde en timeplan og give hende regelmæssig undervisning. Det tager Deres tid - javel, men det er nødvendigt og giver forhåbentlig bonus. Vi lever i en tid med en rygende uvidenhed angående kirkens liv og lære. I dag klarer det ikke sagen, at man har et godt sind og en mere eller mindre følelsesbetonet tro. Kristustro og uddannelse må gå hånd i hånd, også når det gælder kirkens liv og trivsel.

Når man som jeg er sat i et stort sogn på mere end 20.000 mennesker, føler man gang på gang, at den gerning, man øver, kun er en lille dråbe, der forsvinder i det store hav, og så ønsker man, at der ikke blot var een sognehjælper i sognet, men 50 - mindst! Velfærdsstaten har ikke gjort mennesket lykkeligere trods alt det gode, der er at sige om den, men den har afsløret en dyb ensomhedsfølelse, et stort behov for kærlighed og forståelse og for et ståsted midt i hele postyret - et ståsted, der kun findes i ordet, bønnen, sakramenterne og det kristne fællesskab - at pege på dette og vise hen til det er, når det kommer til stykket, sognehjælperens væsentligste opgave. Og lad mig så også nævne dette at bringe kirken - Kristus - ud til de mennesker, der af en eller anden grund ikke kan komme til gudstjeneste, enten de er unge eller gamle, - jeg tænker her især på hjemmealtergang. Mennesker har, så underligt det end lyder, praktiseret den tanke, at altergang er for de raske, for dem, der kan gå til

kirke, og så evt. for dem, der skal dø! "Man vil ikke ulejlige præsten!" som om dette at bringe alterets sakramente ud til gamle og syge ikke er hans kære-
ste pligt og skal være det! Også i at formidle dette ligger der en stor og god
opgave for sognehjælperen. Vi har mange hjemmealtergange her i sognet. De for-
mer sig som en rigtig gudstjeneste med alterdug, lys og blomster på bordet,
salmesang og en kort skriftetale.

Gerningen er rig, mulighederne mange og nødvendigheden af den stor, men hvor
får vi de unge fra, der vil gå ind i den, og hvad med pengene? For kort tid si-
den læste jeg i en pjece, at det var alle kristnes pligt at gøre deres til, at
kaldet til unge om at melde sig til en præstetjeneste i menigheden ikke for-
stummede; hvor ønskede jeg dog, at jeg kunne have tilføjet "- og til en kvinde-
lig kirkelig tjeneste som sognehjælper". Præsterne ønsker at få sognehjælpere,
men vil de og menighederne også være med til at kalde de unge frem, der er eg-
nede til det, og som har en sund sjæl i et sundt legeme? Og vil man sørge for
at give dem en ordentlig teoretisk og praktisk uddannelse? Jeg peger igen på
de muligheder, vi på dette område har i vore diakonissehuse, hvor man sikkert
ville gå ind for at danne skole med denne specielle opgave for øje. -

"Høsten er stor, men arbejderne er få; bed derfor høstens Herre om at sende
arbejdere ud til sin høst". (Matth. 9,37-38)

Søster Ragna,
Randers.

"KVINDENS TOMGANG OG RODLØSHED OG BODEMIDLET DERIMOD?"

Vi sad nogle kvinder sammen - vi der kalder os Maria-døtre - og talte om
vort svar på det spørgsmål, der var stillet.

Har vi et livets svar, som når andre og viser vejen til løsningen for dem,
der endnu er i "tomgang"?

Her er nogle af svarene fra ældre og yngre, der har givet sig ind i det
glade budskabs liv: at JESUS KRISTUS vil og kan
løse også den ensomme kvindes liv og
kraft til sin kærligheds livs tjeneste.

Det gælder ringhedens liv for mig, som altid har haft krav til Gud, til mi-
ne medsøstre, til livet. "Den evangeliske Maria-vej i hjerterne til enhed",

udbrød en Maria-datter.

En anden sagde: Jeg har haft uvilje imod det liv, der er Marias ringheds-
liv. Men nu siger jeg JA til det liv, og dermed siger jeg:

Ja, H E R R E ! M i g s k e , s o m D U v i l ,
som Maria sagde, og dermed ophørte tomgangen i mit liv.

Den mest modstridige imod Maria-datterens liv vidnede - ligesom de andre -
med en overbevisende styrke om, at dette var l i v , ikke tomme ord. Det gla-
de budskab er en virkelighed i mit liv nu, det, at kvinder kan elske, være
loyale og samarbejde, når de er løste af Kristus i deres naturlige væsen. Løst
fra mit væsens splittelse, fra selvbundethed og kravvæsen til ringhedens væsen,
s o m v a r M o d e r M a r i a s . For det er intet mindre end et nyt liv,
jeg får, når Kristus løser mig fra mit gamle væsen og i nådens under giver mig
det nye liv. Da bliver jeg Marias datter og lever det ringhedens liv, der blot
stiller sig til rådighed for Gud. Mit liv tilhører Gud, og Han må anvende det,
som Han vil, som Han anvendte Marias, da hun sagde sit "f i a t" ("mig ske").

En søster, der har kæmpet hårdt for det væsen i hende, som var negativt split-
tet (bl.a. siger hun til sig selv: "Men jeg veed jo også noget!"), meddelte:

Når jeg begyndte at efterleve det, som var en del af mine løfter om daglig
forbedring, min forpligtelse til at opfylde mine
e g n e l ø f t e r , så forsvarede jeg mig med hysteri og dræbte al mulig-
hed for at leve, så Kristus kunne anvende mig netop i den del af planen, Han
havde vist. Men da jeg gav mig til at l y d e D E T , j e g s e l v
h a r g i v e t m i g h e n t i l , forsvandt hysteriets uånd, og jeg
fik nåde til at blive et helt menneske og oplever hele realismen i hver dag at
leve den benådede synders l i v .

Den yngste, d.v.s. den sidst tilkomne søster, sagde:

Jeg ved, hvad det er, der har hindret mig i at leve Maria-datterens liv.
Det er, at jeg har tilfredsstillet mig selv med de gode gerninger, troet, at
var noget! Ja, jeg må sige det sådan:

At hjælpe, at gøre gode gerninger og t i l f r e d s s t i l l e s deraf
var tomgangen i mit liv.

Nu er jeg Maria-datter og lever og giver mig, som jeg er, til at anvendes
af Gud i Hans plan, for jeg siger: "Ja, Herre! mig ske, som Du vil" i det dag-
lige liv, hvor jeg skal arbejde - t j e n e i det daglige. Det er ikke noget
mærkeligt. Det er i det almindelige daglige liv, hvor jeg er sat, og hvor til-
fredsstillelsen af mit væsen er faldet bort i det enkle liv, Maria-datterens
liv er, hvor Kristus er min Herre. Min vilje har jeg af fri vilje givet ind un-
der Ham, min Herre Jesus Kristus.

Sådan sad flere og delte ud og bekendte sig til det liv, hvor Guds skabende
Helligånd kunne komme til, fordi hver og én havde givet sit liv til Herren Je-
sus Kristus, for at Han kunne anvende det til andre kvinders "splittelse", som
Han selv har sagt:

"Om du vil være min discipel, da had - - ja, selv dit eget liv".
Og Hans Moder er gået foran med sit "fiat" - så det e r muligt for enhver
kvinde at følge i hendes spor, ja, blive hendes datter i

LYDIGHED - RINGHED - KÆRLIGHED.

Glæden strålede ud af enhver, der bekendte sig til dette, at det er muligt, at kampen for det i hver enkelt kæmpes, så sejren gennem Jesus Kristus sker i deres væsen - ikke fordi de vil "hjælpe" andre kvinder - men for at trænge ind i kvindeverdenen med budskabet om, at der er en løsning, et bødemedel for enhver, der vil høre det og lade sig "helbrede".

Så kommer hele sex-diskussionen ind på LIVETS plan, hvor den hører hjemme. Og her gives der kvinden lejlighed til i frimodig åbenhed at vidne om rigdommen i at være skabt som kvinde med den livskraft, GUD har givet og skal råde over.

For dette - for andre kvinders vej ind i samme verden - lever vi her, og i alle de andre huse og tager imod enhver, der vil komme og opleve dette nye livs virkelighed. Det liv, der egentlig ikke kan skrives om, men hvor vi glæde og gerne siger: Kom og se! Lev med os en tid og gå ud igen i verden, der hvor I er sat, med dette glade budskab.

Det gælder alle kvinder!

Gud har to veje for kvinden:

Den gifte kvindes ægteskabsviæde liv, hvor hun opfylder Guds befaling til hende om at være medhjælp for manden og mor til den kommende slægt, da opfylder hun Guds bud, og den livskraft, Gud har givet kvinden, anvendes i Hans tjeneste, og først sådan bliver hun et helt menneske.

Den ugiftes, den "Kristus-viædes livsvej":

Den gifte kvinde ejer ikke mere sit eget liv, og den ugifte kvinde, der for Himmerigets skyld giver sig selv og sit liv til Kristus, ejer heller ikke mere sig selv og sit liv og bliver derigennem et helt menneske ved altid at sige ja og give sig til et JA-LIV, der fører hende afsted og derhen, hvor Kristus, hendes Herre, leder hende.

Det helt afhængige og til Gud givne liv må også bekræftes gennem et udalt JA - ved alteret - til Gud og med en velsignelse fra Ham over dette "HELE LIV" i Guds tjeneste. D.v.s. "anvendt af Kristus i Hans plan", da er også hun bundet - ligesåvel som den gifte - til et liv, der går videre, inde under Guds velsignelse, ikke kun til et bestemt arbejde; men til et liv, der går videre til andre. Hun har bundet sig til at lyde Gud og til at "miste sit liv" for andre under Kristi herrevælde og til at elske med Hans kærlighed dem "af alverdens kvinder", hun kommer i forbindelse med. Værge og have omsorg for det nye liv i disse alverdens kvinder og følge dem, til de bliver voksne og selv går videre med det liv, der er givet dem af Kristus.

Det er synet og opgaven for den ensomme kvinde.

Moder Maria Elisabeth,
Køllund.

DIAKONISSENERNE -

- OG DERES OPGAVE

Re-formatios redaktion har bedt mig skrive noget om diakonisserne, hvad jeg gør med blandede følelser, med glæde, fordi jeg nærer den største respekt for diakonisser i deres gerning, sådan som jeg har mødt dem som fortræffelige og uegennyttige hjemmesygeplejersker og sogne-medhjælpere, men også med ængstelse, fordi mit teoretiske kendskab til diakonissernes arbejdsform er ganske begrænset, så de betragtninger, der her bliver fremført, vel kan være båret af god vilje, men samtidig løber den fare af fagmænd at måtte blive vurderet som overfladiske og dilettantiske, ja, måske af nogen som en indirekte kritik af det store og trofaste arbejde, diakonisserne i 100 år har øvet her i landet.

Hovedsynspunktet for nærværende overvejelse af en udenforstående er imidlertid, at da diakonisserne begyndte og snart blev mange i sidste århundrede i protestantiske dele af Europa, skyldtes det ikke blot disse kvinders fromhed og offervilje, men tillige - ja, måske især - en helt klar forståelse af, at der var en opgave, der trængte sig på for at blive løst. Opgaven var sygeplejen. Ved reformationen gik så mange kulturgoder tabt i Nordeuropa, at det næppe kan opregnes. Det meste af kirkegodset blev beslaglagt af kongen og af ham uddelt til adelen for trofast krigstjeneste. Fra kirkegodset var imidlertid før reformationen indtægterne kommet bl.a. til kirkens hjælp til syge i klostre og Sct. Jørgensgårde. Da man samtidig fordrev munkene og nonnerne, var med eet ikke blot midlerne, men også hjælperne, ja, lægerne, forsvundet fra samfundet. I 300 år var der ingen sygepleje af betydning og kvalitet. De syge førte en elendig og håbløs tilværelse. Dødeligheden var kolossal. Først da diakonisserne så opgaven i øjnene og tog den op for at løse den, blev det til noget med plejen af syge, og det i en sådan grad, at hele samfundet nu forstår sygeplejens nødvendighed. I dag varetager det offentlige med utallige hospitaler fyldte med sygeplejersker og læger den opgave, som det var diakonissernes fortjeneste at have set først.

Resultatet af denne udvikling er i dag, at selv om der både er fromhed og offervilje blandt kvinder som dengang (skønt så meget som dengang er der næppe, da kirkens tros-substans siden dengang er blevet yderligere formindsket i folkekirken), så er sygeplejen i dag ikke en opgave, der trækker sig på for at blive løst. En bevægelse, der appellerer til offervilje og taler om et kald fra Gud, af en anden art end det, vi alle har til at leve det liv, som Gud har givet os, kan ikke få tilgang af unge, om den blot kalder til en opgave, som hele samfundet er i fuld gang med at løse. Gyldigt argument for den unge pige: Som kristent menneske kan jeg lige så godt være almindelig sygeplejerske.

Lad os sige, at der er nogle unge piger, der gerne vil tjene Gud, og som er rede til at gøre et arbejde, ja, eventuelt vil lide afsavn for en opgave, der bliver forsemt, fordi ingen andre for alvor tager den op og løser den radikalt. Hvor er der en sådan opgave i dag?

Der har Søster Ragna, Randers, med rette peget på sogne-medhjælperne. I de store sogne kan præsten umuligt nå at besøge alle de mennesker, ensomme, gamle

og syge, som virkelig er hindret i at komme i kirke. Da de døbte i deres almindelige præstedømme ofte forsømmer opgaven, er det nødvendigt, at der ansættes kvinder, så arbejdet kan blive gjort. Velfærdsstaten giver os alle nok at spise. Det er oftest ikke de materielle goder, der er behov for. Til gengæld er der brug for menneskelighed og godhed, at der kommer nogen til ensomme, syge, gamle og folk med vanskeligheder, at der kommer rigtig levende mennesker. Man kan ikke nøjes med robotter bag kontorpulte. -

Over for dette nødvendige arbejde anføres jævnligt: Jamen, vil kirkeministerium og menighedsråd betale, hvad det koster med sognemedhjælpere? - Sådan spurgte diakonisserne ikke, da de begyndte med at pleje syge. De tog den opgave op, som trængte til at blive løst. Diakonissernes fattigdom var en nødvendighed. Kun ved deres afkald blev der penge nok til sagen.

En anden opgave trækker sig på. Det er skolens religionsundervisning. Når alle pæne og høflige talemåder er lagt til side, når al berettiget tale om en del læreres fortræffelige undervisning i kristendomskundskab er kommet til udtryk, så bliver tilbage, at denne undervisning i en lang række tilfælde er miserabel, ikke fordi den blå betænkings rammer om faget ikke er ganske gode og anvendelige, de er nærmest forbløffende gode, men fordi adskillige lærere ikke bryder sig om faget, kun nødtvungent tager sig det på.

Skolens kristendomsundervisning er en opgave, der i sin helhed ikke bliver løst i dag, en opgave, som nye diakonisser hellere skulle tage sig på end for de flestes vedkommende stadig at blive uddannet til et job - sygeplejen - som har hele samfundets velsignelse.

En diakonisseuddannelse, der simpelt hen er en seminarieuddannelse med særlig vægtlæggen på kristendomskundskab, men iøvrigt med alle seminariets øvrige fag, ville måske kunne løse den opgave, der i dag ikke bliver løst, de døbtes oplæring i den tro, de er døbt til. Moderhuset skal stå bagved og give og udvikle de faglige og pædagogiske hjælpemidler og gøre det i samarbejde med dem af skolens folk, som går ind for samme opgaves løsning.

Om diakonissehusene lagde vægt på at løse nogle af de tiltrængte opgaver, som ikke bliver løst, var det vel ikke umuligt, at der ville blive fornyet tilgang til diakonissernes hæderkronede, men desværre noget decimerede rækker.

Per Dolmer,
Laurbjerg.

* * *

PERISKOP:

INDTRYK FRA ÅRSMØDET I BUND,

FÜRSTENECK 1. - 3. MAJ 1964

"Forbundet til evangelisk-katolsk genforening" har arbejdet ihærdigt i Tyskland og U.S.A. i den senere tid, ikke mindst efter at "Samlung" er opløst. Begge disse højkirkelige bevægelser har jeg tidligere omtalt i Re-formatio.

Pastor Lackmann har med stor iver virket for forbundets arbejde for "korporativ" tilslutning til den romersk-katolske kirke, således at evangeliske menigheder skulle søge at blive et evangelisk-katolsk kirkesamfund i union med romerkirken. Visse særrettigheder, som man kender det fra andre unerede kirkesamfund, d.v.s. her med et evangelisk islæt i teologi og fromhedsformer (der udtrykker værdier, som man ikke mener at kunne give slip på) må romerkirken dog indrømme, før denne tilslutning kan realiseres.

Lackmanns og hans medarbejderes tanker om et sådant forbund og en kortfattet, klar beskrivelse af arbejdsprogram i "Bund" kan man nu få nøje kendskab til i en serie bøger af overkommeligt format ("Arbeiten zur Kirchlichen Wiedervereinigung" fra Styria-Verlag, Graz). Første bind er lige udkommet med titlen "Bleiben wir evangelisch?" og kan anbefales som interessant læsning, selv om bogen har en intention, der forekommer én fremmed eller uvedkommende for nordiske kirkeforhold. Der er i hvert fald ikke tale om "en latinisering", som man frygter ved forbundets arbejde i visse evangeliske kredse (og som Niemöller har advaret stærkt imod), hvis det skulle komme til organisatoriske sammen slutninger med enkelte evangeliske menigheder og romerkirken. Chancen er næppe stor!

Det var mit indtryk, da jeg 1.-3. maj som observatør overværede årsmødet for Bund i Fürsteneck (Hessen), at pave Pauls ord ved åbningen af anden koncilsamling havde været til stor opmuntring for Bund. Paven har erklæret, at man kun behøvede at være enig med romerkirken om selve den katolske tros-"substant", og at der iøvrigt skulle være stor frihed til udfoldelse af forskellige tros- og læreformer ("skoler"), riter o.lign.

Man må dog ikke glemme, at pavens ord var formede i svævende, ret ubestemte udtryk, så man må ikke undre sig over, at de ikke har bortdrevet alle betænkeligheder eller mistro i evangeliske kredse.

Lackmann holdt ved mødet et foredrag med titlen: "Hvorvidt kan de evangeliske bekendelsesskrifter legitimere arbejdet i Bund?" Og en jesuit talte om afladen.

Som foredragsholder virker Lackmann fængslende og langt mere frisk end i sine mange bøger og skrifter, der vel afslører stor lærdom og grundighed, men de lange sætninger og snørklede overvejelser har en sådan germansk tyngde, så mange danske læsere sikkert falder fra på halvvejen. Han er svag som stilist, men en meget flittig mand med stort kendskab til reformatorerne skrifter og brydningerne i romerkirken (ikke mindst under koncilsamlingen, som han har været på nært hold). Der var mange friske rejseindtryk fra U.S.A. i Lackmanns foredrag.

To store rejser har Lackmann foretaget i Amerika for at virke for Bund, og det synes at have virkning, at et par af hans bøger er blevet oversat til engelsk. Der er dannet nogle grupper af Bund i U.S.A., og det er meningen, at de skal have selvstændig organisation.

Det har dog hovedsagelig været katolske kredse og ordenshuse, der har haft Lackmann som taler. Evangeliske kirkesamfund har været mere tilbageholdende, skønt man ellers gerne indbyder en gæst fra Europa til foredragsturné. Måske de amerikanske præster er bange for hans "sag". Den kan støde én og anden i menigheden ved at være for "katolsk", så han måske mister lysten til at give sit bidrag til den lokale kirke- og præstelønningskasse! Præsterne er jo helt afhængige af disse frivillige bidrag i U.S.A.

Typisk amerikansk var også dette træk fra Lackmanns ankomst til det største

benediktinerkloster. Et stykke fra indkørslen meddeltes der på et stort skilt tværs over landevejen: Nu kommer De til verdens største kloster!

Jeg har ikke indtryk af, at Bund har haft større fremgang i sit hjemland; det er i nogen grad som en march på stedet trods medlemmernes ihærdighed og Lackmanns store flid. Der har sikkert været brydninger indadtil, som nu og da har svækket aktionerne. I hvert fald er Bund endnu kun en lille detaille i den tyske "højkirke", men en interessant detaille, der bl.a. afslører den store forskel mellem vor hjemlige kirkeforståelse og så mentaliteten hos et kirkefolk, som er opvokset i forskellige landskirker som majoritet eller minoritet blandt romersk-katolske menigheder. Katolikkerne har altså været der! Herhjemme er de jo stadig så fåtallige, at de ikke giver en atmosfære af spændthed som i mange egne i Tyskland i dag, hvor man så at sige bor dør om dør med katolikker, ikke mindst på grund af flygtningestrømmen. De mange "blandede" ægteskaber giver konfliktstof og læn g s e l efter kirkelig enhed. Netop i Bund træffer man en del mennesker i blandet ægteskab, folk, som lider under den kirkelige splittelse, og som håber, at Bund kan give et åndeligt hjemsted for begge parter: katolik og protestant.

Man deltager fra begge lejre i messen ved Bunds møder. Denne særegne messe er jeg dog ikke begejstret for. Den virker rodet, fortænkt, ja, til tider næsten durkdreven ("ausgekocht"), så man bliver helt glad for den hjemlige "høj-kirkemesse", som vi ikke skal pille ved foreløbig, selv om den ikke er fuldkommen. Den er bedre afbalanceret og dertil smuk.

Også tidebønnen synes vi at være kommet til større forståelse af end i de højkirkelige kredse, jeg har truffet i Tyskland. Dansk Tidebog er en smuk tryksag, ja, på mange måder en fin indsats, som beundres også af mange tyske højkirkelige. Man bad mig sende et eksemplar til Berlin, da man gerne vil bruge et og andet som forbillende for den tidebog, som folk fra Bund (der har en større gruppe i Berlin) søger at publicere dér.

Der var en del berlinere med ved mødet i Fürsteneck. Bunds møder har et flertal af interesserede lægfolk. Det virker tiltalende. Formand for præsidiet er dr. jur. Hansjürgen Knoche.

Det kan undre, at Bund ikke har fået flere tilhængere i forbundsrepublikken, skønt man har forstået, at det gælder om at virke for sagen især blandt lægfolk, så bevægelsen ikke stivner som en præstekreds, der indkapsler sig og hygger sig med deres "rette syn" på messe, embede og liturgiske gevanter. Ordet liturgi betyder jo "folkets arbejde".

Det kan undre - også når man tænker på, at Bund er organiseret med tysk grundighed og ordenssans, så bevægelsen er registreret som en officiel forening med medlemmers underskrift, formålsparagraffer o.s.v.

Den ringe vækst har undret mig, men skyldes vel flere ting:

Man tager for stærkt på "de varme jern" og taler ofte, som om mulighederne for en genforening med romerkirken lå lige om hjørnet. Selvfølgelig er inkorporation en legitim løsning, hvis man vil nøjes med Bunds reservationer, og ellers Rom er villig til indrømmelserne.

De fleste evangeliske i Tyskland - af dem, der længes efter "una sancta" - har dog en større dialog med romerkirken og vil vel afvente resten af koncil-møderne, før de tager nærmere stilling til denne kirke, som synes i mange måder at være i støbeskeen. Den skal have fred til at ordne sine egne forhold først og fremmest, så man kan se, hvad den vil bære i sit skjold fremover.

Dertil kommer det med at skrive under på at blive medlem af Bund. Sporene

skrømmer! Man har måttet skrive under på så meget i Hitlertiden, meget som måske endte i Gestapos kartotek, så man har en sand skræk for at skrive under på noget som helst i mange kredse. Man frygter måske, at russerne skulle komme en dag og få fat i sådanne underskrifter.

Det kan være godt nok med organisation, men i Bund er der for meget af det: afdelinger med "venner", "støttekredse", "medlemmer" - og nu vil de have det hele udbygget med en "broderkreds" som den hårde kerne. Det er som en hel kinesisk æske.

Hvis de praktiske og uhøjtidelige amerikanske medlemmer kommer til at præge Bund fremover, får de nok ryddet op i de dele til gavn for Bunds fremtid. Men man må ellers undre sig over, at sammenslutningen har været levedygtig så længe trods visse tyskprægede skævheder. Det skyldes vel først og fremmest medlemmernes store offervilje, iver og fromhedsliv, dertil Lackmanns teologiske dygtighed. Han selv ved sikkert en del om, at en genforening ikke ligger lige om hjørnet, men søger alligevel efter bedste evne at give sit bidrag til: u t o m n e s u n u m s i n t ! (Joh. 17,21).

S. Mejndor,
Hyllested.

LÆSEFRUGTER:

N. F. S. G R U N D T V I G :

"Ak, det er da egentlig sorgen, at man nuomstunder næsten slet ikke vil lade sig forfærde af Guds ord, men afkræfter det heller med tvivl om dets sandhed, eller undviger det med vrede på den, som straffer i porten, og tager, som man siger, ordet for strængt, enten fordi han hanger efter sværmeriske griller, eller fordi han er hårdhjertet nok til at binde svære byrder og lægge på andre, uden dog selv at røre dem med en finger!

Det bedrøver mig, og det skal bedrøve mig, at kristne finder Herrens ord for hårdt i min mund, som om det var mit eget, eller som om tjeneren røgtede sin herres ærinde forsvarligt, når han fortav det halve, eller lagde til: Hvad I finder for hårdt, det sagde Han vel, men det mente Han ikke! Og dette evangeliske ord for kød og blod, det sagde Han vel ikke, men det mente Han!

Det må bedrøve mig, fordi jeg selv tror det ord, jeg taler, og fordi jeg af erfaring ved, det er umuligt at tro levende på trøstens ord, før vi bøjede os under tugten; umuligt af hjertet at fryde sig i Hans lys, hvis åsyn er som midt-dagssolen, uden at falde på sit ansigt for tordneren i skyen, og uden at føle, at det er en og den samme, som forfærder Moses, og som taler venligt med ham

- at der intet andet ægte evangelium er, end det, der opfylder loven, som alle falske evangelier formastelig praler af at kunne opløse."

Grundtvig i "Søndagsbogen", 2. bind, ca. 1827-30.
(Her citeret efter "Kirkenyt", Haslev)

S. KIERKEGAARD:

"Som man paa saa mange Maader i disse Tider søger at frigjøre Menneskene fra alle Baand, ogsaa de gavnlige, saaledes søger man at frigjøre Følelses-Forholdet mellem Menneske og Menneske fra det Baand, som binder ham til Gud og binder ham i alt, i hver Livets Ytring. Man vil i Forhold til Kjerlighed lære Menneskene noget ganske Nyt, for hvilket dog den nu forældede hellige Skrift allerede har det betegnede Udtryk, man vil lære Menneskene den Frihed, som "er uden Gud i Verden". Livegenskabet afskyelige Tid er forbi, saa mener man at gaae videre - ved Hjælp af den Afskyelighed: at afskaffe Menneskets Liv-egenskab i Forhold til Gud, hvem ethvert Menneske, - ikke ved Fødselen, men ved Skabelsen af Intet, tilhører som Livegen, og saaledes som aldrig nogen Livegen har tilhørt en jordisk Herre, der dog indrømmer, at Tanker og Følelser er frie; men Gud tilhører han i hver en Tanke, den skjulteste, i hver en Følelse, den lønligste, i hver en Bevægelse, den inderligste. Dog dette Livegenskab finder man at være et byrdefuldt Paahæng, og er derfor mere eller mindre aabenlyst betænkt paa at afsætte Gud for at indsætte Mennesket - i Menneskets Rettigheder? nei det behøves ikke, det har Gud allerede gjort - altsaa i Guds Rettigheder, den Plads bliver jo ogsaa ledig, naar Gud afskediges. See, til Løn for saadan Formastelse skal man vel ad den Vei mere og mere naae, at forvandle hele Tilværelsen til Tvivl eller til en Hvirvel. Hvad er overhovedet Lov, hvad er Lovens Fordring til et Menneske? Ja, det skal Menneskene bestemme. Hvilke Mennesker? Her begynder Tvivlen.

Kun da er der Fynd og Mening og Sandhed og Virkelighed i Tilværelsen, naar vi alle, hver især, om jeg saa tør sige, paa eet Sted modtager vor Ordre, og saa hver især, ubetinget adlyde den ene og samme. Da det er den ene og samme Ordre, saa kunde forsaavidt det ene Menneske jo faae den at vide af det andet - dersom det var sikkert, eller dog sikkert nok, at dette andet Menneske meddelte det rigtige. Imidlertid var det alligevel en Uorden, som det er striden- de mod Guds Orden, thi Gud vil, baade for Sikkerhedens og Ligelighedens og Ansvarets Skyld, at hver enkelt af ham faaer Lovens Fordring at vide. Naar saa er, da er der Hold i Tilværelsen, fordi Gud har Hold i den; der er ingen Hvirvel, thi hver Enkelt begynder ikke med "de Andre", og altsaa heller ikke med Udflugter og Undskyldninger, men begynder med Guds-Forholdet, og altsaa staaer han fast, og standser derved tillige, saavidt han rækker, det Svimlende, der er Mytteriets Begyndelse.

S. Kierkegaard i "Kjerlighedens Gjerninger" (s. 135 & 138)

* * *

LÆST:

"Mit barn går til præst", redigeret af programsekretær Kaj Erik Lindquist. Munksgaards Forlag 1964.

At kalde søndagsuniversitetets 52' bind en lille "håndbog for konfirmand-forældre" er, selv når anførselstegnet bemærkes, at tage munden for fuld. Går nogen i gang med læsningen af disse 5 radioforedrag fra sidste vinter i den forventning, vil han blive skuffet. Bogens artikler af en skolemand og nogle kendte danske præster sætter konfirmationsforberedelsens mange vanskeligheder under debat og kommer med forslag til deres løsning. Der siges mange udmærkede ting, og en del af det sagte kan sikkert tjene konfirmandforældre til hjælp og vejledning. Spørgsmålet om konfirmandernes og deres forældres kirkegang rejser ogsaa, og flere tankevækkende tilskyndelser til kirkegang fremsættes. Friske synspunkter fra især provst Nielsen og pastor Honoré ægger til ny gen-
nemtænkning og stillingtagen.

Svagest synes Aage Nørfeldts indslag at være. Det bevæger sig for meget i tilvante forestillinger, som, fordi de er udbredte, ikke derfor er rigtige. Saaledes omtales konfirmationen som "indgangsportal til kirken og menigheden" (s. 27)... og "meningen med præstegangstiden er jo netop at få de unge ind i kirken for at gøre dem det klart, at her er deres plads - her er den plads, de blev døbt til i deres dåb. Derfor forventes det jo bl.a. ogsaa, at de unge i deres forberedelsestid regelmæssigt deltager i gudstjenesten." (s. 25).

Hvornår vil den forståelse trænge igennem, at kirkegang ikke først skal til at begynde, når man går til præst i 13-14 års alderen, men længe forinden! Netop dette skævsyn hos mange forældre og altsaa ogsaa hos skolens folk bidrager væsentligt til, at konfirmandforberedelsen har så mange hindringer at slås med, før den kan samle sig om sit egentlige anliggende. Bogen er værd at læse og overveje.

Percy Eriksen,
Bringstrup.

* * *

KIRKEDAGE

ALLEREDE NU HENLEDES OPMÆRKSOMHEDEN PÅ,
AT DER PLANLÆGGES KIRKEDAGE TIL LØRDAG
DEN 19. OG SØNDAG DEN 20. SEPTEMBER

i Haderslev

NÆRMERE PROGRAM OG OPLYSNINGER
KOMMER I RE-FORMATIOS AUGUSTNR.

INDHOLDSFORTEGNELSE

7. årgang nr. 4 - Juni 1964

Urban Schrøder:	Som et levende, helligt, Gud velbehageligt offer	53
B. Riisgaard:	KOMMENTAR: Pokker til forskel	55
Søren Krog:	Spørgsmål	56
C. B. Hansen:	- og svar	57
B. Riisgaard:	Liturgi og diakoni	58
Søster Ragna:	Kvindens kirkelige tjeneste	59
Moder Maria Elisabeth:	Kvindens tomgang og rodløshed og bodemidlet derimod	62
Per Dolmer:	Diakonisserne og deres opgave	65
S. Mejndor:	PERISKOP: Indtryk fra årsmødet i Bund, Fürsteneck ...	66
LÆSEFRUGTER:	N.F.S.Grundtvig og S.Kierkegaard	69
Percy Eriksen	LÆST: "Mit barn går til præst"	71

RE-FORMATIO udsendes af en kreds af præster i den danske kirke.
REDAKTION: C.B.Hansen, Dråby pr. Ebeltoft; O.Lund Pallelsen, Kgs Lyngby; Poul Ulsdal, Hejls; S.Mejndor, Hyllested; B.Riisgaard, Rimsø pr. Voldby (ansvh.).
EKSPEDITION: Povl Dahl, Ålsø pr. Grenå,
giro 8.81.42, telefon Ålsø (063) 3.16.08.
Bladet kommer i mindst 8 årlige numre og
koster 10 kr., for studerende dog 7,50 kr.